

AKPATRE UDIA MBUBREYO YE GETHSEMANE
Matthew 26:17-46; John 13:1-17; 1 Nwèd Corinth 11:23-30
QYQHỌ UKPEP-ÑKPỌ 62
Eke Ikpọ Owo

IKỌ IBUOT: “Koro adaña ini nte edadia uyo emi enyūñ eñwọñ cup emi, mbufo ekwọrọ mkpa Qbọñ tutu Enye edi” (1 Nwèd Corinth 11:26).

I Iakpatre Nsaña-mbe

- 1 Mbet enam mbeñidem ebaña usọrọ emi, Matthew 26:17-19; Mark 14:12-16; Luke 22:7-13
- 2 Jesus etiñ abaña editap Esie, Matthew 26:20-25; Mark 14:18-21; Luke 22:21-23; John 13:21-30

II Etọñọ Udia Qbọñ

1. Ebuñ uyo emi ọnọde uwem, Matthew 26:26; John 6:51; Mark 14:22; Luke 22:19; 1 Nwèd Corinth 11:24
Kpọ edi mbiet Iyip eke Obufa Ediom, Matthew 26:27-29; Mark 14:23-25; Luke 22:20; Mme Hebrew 9:16-23; 1 Nwèd Corinth 11:25, 26

Uteñe emi odude ke edinam emi owut ete ke ana nte owo ọduñọre idemesie, 1 Nwèd Corinth 11:27, 28

“Owo eke adia de onyūñ ọñwọñde, ke enye midioñọke ikpọhidem, ke adia onyūñ ọñwọñ ubiom-ikpe odoro idemesie,” (1 Nwèd Corinth 11:29, 30)

III Ediyet Mbet Ukot

2. “Ke ini udia mbubreyo,” Jesus eyet mbet ukot, John 13:1-5
“Edieke mmenyetke fi, afo usañake ñkpọ ye Ami,” John 13: 6-11
“Mmọnọ mbufo uwut-ñkpọ,” John 13:12-16
“Edieke mbufo efiokde mme ñkpọ emi, ọfọfọn ọnọ mbufo ke mbufo enamde mmọ,” John 13:17

IV Ke Iñwañ

3. Jesus ọbọñ akam, “yak edi nte Afo onyimedede,” Matthew 26:36-42; Mark 14:32-36; Luke 22:39-42
“Ibibiak Esie etie nte mme ntọi iyip eke etọide ke isọñ,” Luke 22:44

Angel ọsọñọ Enye idem, Luke 22:43

“Nsinam mbufo edede? Edaha ke enyọñ ebọñ akam, mbak mbufo ediduk ke idomo,” Luke 22:46; Matthew 26:40-46; Mark 14:37-42.

SE EKPEPDE EBAÑA

Akpa Usọrọ Nsaña-mbe

Eketọñọ Usọrọ Nsaña-mbe ke Egypt okoneyo oro ekenyañade Nditọ Israel esio ke ufin. Qbọñ ama ọnọ Moses saña-saña item ke abaña usuñ nte edinimde enye (Exodus 12). Ufọk kiet-kiet ekenyene ndisio eyen okukim-erọñ emi minyeneke ndo nnim tọñọde ke ọyọhọ usen duop tutu osim ọyọhọ usen duop-enañ ke ọfiọñ oro. Ofuri mbon-esop Israel ekenyene ndiwot eyen ufene emi ke mbubreyo ọyọhọ usen duop-enañ. Akana nte esime iyip emi ke obubọk usuñ edem mbiba ye ke ibiọñ ndori enyin-usuñ. Iyip emi ekedi idiọñọ ọnọ angel mkpa ndinim mmọ oro ekedude ke ufọk oro uwem nsio ke nsobo emi editienede Egypt. Eyen-erọñ kiet emi ekewotde ke okoneyo oro ama anyañ owo kiet ke nsuhọre ñkaha. Ukpọñ ifañ ebọhọ eto ke Christ, Eyen-erọñ Usọrọ Nsaña-mbe nnyin! (1 Nwèd Corinth 5:7).

Anana-ndo uwa emi ama otim ebiet Christ, edifak okonyūñ edi ata utibe, oro esin Qbọñ owuk ete usen emi edi usen eriti ke nsinsi (Exodus 12:14). “Enye edi okoneyo eke ekpenimde enọ Jehovah, koro Enye adade mmọ ke Egypt ọwọrọ; emi edi okoneyo emi kpukpru nditọ Israel ekpekpemede ke emana mmọ” (Exodus 12:42).

Uwa Emi Ananade Ndo

Ke ọyọhọ usen duop ke ọfiọñ oro, Jesus ama aka Jerusalem nte akpatre. Ke ọyọhọ usen duop-enañ, kpa ke ọfiọñ oro, Jesus ama onim Usọrọ Nsaña-mbe ye mbet Esie. Jesus ekedi ọyọhọ Usọrọ Nsaña-mbe nnyin oto ke mkpa Esie. Nnyin nte mme anditiene-Christ inamke usọrọ ndidara usen emi ekenyañade Israel esio ke Egypt, koro ema esiak usuñ akamba ufak eke okponde akan oro enọ nnyin. Jesus ama ọnọ nnyin edinam Udia Qbọñ man oto do kpukpru mme anditiene-Christ ekpeti akamba ufak emi Jesus akanamde ke ini Enye akakpade man nnyin ikpodu uwem.

Ediwak ini, Jesus ama adia ñkpọ ye mme anam-idiok, edi ke edisana okoneyo emi, Enye ama odu ọtọ kiet ye mbet Esie. Kiet ke otu mme ewuhọ ke abaña Usọrọ Nsaña-mbe ekedi ke inaha nte esenowo etiene abuana (Exodus 12:43).

Mmọ Emi Edotde Nditene Mbuana

Mmọ emi ema ekemana obufa enyūñ edude uwem nte nditọ Abasi, mmọ ikpọñ edot ndidia Udia Qbọñ. “Edi yak owo odomo idem esie ọfiok onyūñ adia uyo, onyūñ ọñwọñ cup ntre; koro owo eke adia de onyūñ ọñwọñde, ke enye midioñọke ikpọhidem, ke adia onyūñ ọñwọñ ubiom-ikpe odoro idem esie” (1 Nwèd Corinth 11:28, 29).

Mme owo edu emi ekerede ebaña mme ikọ emi etiñde ebaña mmọ emi midotke ndibuana ke udia Qbọñ. Akpanikọ emi ana añwa-añwa. Paul ama esiwak ndisua nnọ mmọ ke abaña ido unana uteñe ke ufọk-Abasi, ye ubahare ke otu mmọ. Enye ama eti mmọ abaña ndinyene uteñe ke ini ebuanade ke edinam emi eketọñọde ndida nti

mkpa Christ ke kr̄s ye edikere mbaña eridi Esie. Edieke ema ekenyaña nnyin, nnyin inyuñ isañade ke uñwana ye uduak ke esit nnyin nditiene Qb̄ñ, oro ɔwɔrɔ ete ke nnyin itaha inyuñ iñw̄ñke mme idiɔñ Qdia Qb̄ñ ke ido eke midotke.

Abasi oyom nnyin iduk ke edisana iso Esie ye ukpono, inyuñ ifiok ite ke nnyin ibuana ke edinam emi man iti mkpa Qb̄ñ. Ke ofuri mme ini emi ɔkɔyohode ye uteñe ke ini utom Jesus Christ, mme ini emi ɔkɔyohode ye uteñe akan, ke akpanikɔ, ekedi mme ini emi Enye akabiatde ke Iñwañ Gethsemane, ke ini Enye ɔkɔb̄ñde akam ye ubiak ete, “Edieke usuñ odude, yak cup emi ebe ɔkp̄ñ Mi.” Ekedi kɔp ukut; ekedi kɔp mkpa. Mm̄do ke ini nnyin ibonode ke okpokoro Qb̄ñ man ibuana ke kɔp ye uyo, emi edade enɔ ikp̄hidem ye Iyip Jesus, esit nnyin akpana ɔwuhɔ ke Enye, onyuñ emenere ke enȳñ ye akam nyak-idem ye edit̄ñ ntak nsana uwem nnyin nyak nn̄o enye.

Mbiet Ikp̄hidem Ye Iyip Christ

Nnyin inimke ke akpanikɔ ukp̄p-ñkp̄o emi ekp̄pde ete ke uyo ye kɔp esikpuhore edi ata ikp̄hidem ye iyip Christ. Ke ini ediɔñde mme mbiet ñkp̄o emi, mm̄o ikabakede idi iyip ye ikp̄hidem Jesus, nte ndusuk owo ekerede. Edi nnyin ida mm̄o ukem-ukem nte kɔp ye uyo oro Jesus ɔkɔdiɔñde ke akpatre Udia Mbubreyo oro. Edieke nnyin itimde idiɔñ ikp̄hidem Qb̄ñ, nnyin imekeme ndise Abasi mb̄o odudu erikok emi odude ke Iyip. Edieke nnyin idiɔñde ke ikp̄hidem, edieke ukut osimde nnyin, edieke ɔkp̄s̄ñ idomo osimde nnyin, yak nnyin idiɔñ ikp̄hidem Qb̄ñ, oro edi, idiɔñ ite ke Enye ama akpa man nnyin idu uwem, nnyin iyenyuñ ib̄o odudu Abasi ndiñwam nnyin ke unana nnyin.

Ndida mm̄ñ ke itie wine edi se misañake ikekem ye ikɔ Abasi. Nnyin inyene ndida mm̄ñ mfri emi mifukke obu kaña. Christ ye mbet Esie ekeda “mfri vine” (Matthew 26:29; Mark 14:25; Luke 22:18). Nnyin ikwe ebiet kiet ke Ikɔ Abasi emi owutde ete ke Jesus akada mm̄ñ ke ini enye ɔkɔt̄ñde Udia Qb̄ñ. Abasi oyom nnyin itiene Ikɔ Esie.

Edinam Ediyet Ukot

Ke ema ekenam edinam udia Qb̄ñ, Jesus onim ɔf̄ñidem Esie ñkañ kiet, onyuñ ada ukw̄hore-idem awañ ke ñkuk. Enye ndien ɔt̄h̄o mm̄ñ esin ke akpañkpañ onyuñ ɔt̄ñ ndiyet mbet ukot. Jesus otim anam añwaña ke ikɔ Esie ete ke ediyet mbet ukot edi kiet ke otu mme akpan edinam ɔn̄o mme anditiene-Christ. Peter ɔkɔd̄h̄o Christ ete, “Uduyetke mi ukot” (John 13:8). Ib̄r̄o Christ ama ekem: “Edieke mmenyetke fi, afo usañake ñkp̄o ye Ami.” Ke Jesus ama ekeyet mbet ukot ama, onyuñ ɔsuhore etetie, Enye ete mm̄o, “Nte mbufo efiok se ñkanamde mbufo?” Ndien Enye ɔn̄o mm̄o mme item ke abaña edinim edinam emi.

Jesus ɔkɔd̄h̄o ete, “Edieke Ami ndien, emi ndide Qb̄ñ ye Andikp̄p, ñkeyetde mbufo ukot, mbufo nde ekp̄yet kiet eken ukot. Koro mm̄ñ mbufo uwut-ñkp̄o nte, mbufo nde enam kpa nte Ami ñkanamde mbufo.” Mme owo en̄o ediwak mfaña ndisin ukp̄p-ñkp̄o emi, ndien kiet ke otu mme ñw̄r̄o-nda mfaña emi mm̄o en̄o edi ke ekedi ido ke eyo oro ndiyet owo ukot mbemiso enye oduk ufok, koro mm̄o ekesinede ikpa-ukot emi mifukke mm̄o ukot. Edi, ke akpanikɔ, mm̄o ema ebebem iso enam edinam emi, sia mm̄o ema ebebem iso eduk ufok enyuñ edia ñkp̄o.

Ediyet ukot okpon ebe ido. Jesus okonim uwut-ñkp̄o; Enye ɔk̄n̄o mm̄o edinam emi akanade nte mme anditiene-Christ ke akpanikɔ eka iso enim. Kiet ke otu mme ikɔ itoro emi Paul ɔk̄n̄o ndisana ik̄t Abasi ekedi oro mm̄o “eyetde ukot ik̄t Abasi.” Edi ifet emi nnyin inyenede ndinim mme ewuhɔ Jesus. Enye ɔñw̄ñ ndin̄o nnyin idaresit edieke nnyin inamde item emi. “Edieke mbufo efiokde mme ñkp̄o emi, ɔf̄ñ ɔn̄o mbufo ke mbufo enamde mm̄o” (John 13:17). Ediwak owo ke eduok inemesit emi Jesus ɔk̄ñw̄ñde, koro mm̄o etrede ndinim ewuhɔ ediyet mbet ukot.

Ikp̄ñ Ke Akam

Okposuk edi okoneyo emi ekedide akpatre ifet emi Jesus ekenyenede ndidu ye mbet Esie mbemiso Enye akpa, Enye ama ada ini ndidu ikp̄ñ ke akam. Edi mmemem ndiyak mme utom eke nnyin inamde eda ini eke nnyin ikp̄b̄ñde akam. Edi, edi akam ɔn̄o nnyin odudu ndikan idomo, ndinyuñ nnam mme utom nn̄o Abasi. Jesus okodu ke mkpaidem ke ini Enye okutde nte Peter ememde onyuñ ofiori ete “Nso idi emi? Nte mbufo ikemeke nditiene Mi ñkp̄eme ke hour kiet? Ekp̄eme, enyuñ eb̄ñ akam, mbak mbufo ediduk ke idomo.” Peter ekede idap ke ini akpakanade nte enye etie ekp̄eme. Ke utit, ke ini idomo ekedide, enye ikenyeneke ñkp̄o-ek̄ñ eke ekemde. Enye ama ɔduɔ onyuñ akañ Qb̄ñ esie. Jesus ama aka iso ke ɔkp̄s̄ñ akam. Nnyin imokut: “Edi Angel oto ke Heaven ɔbiɔñore Enye ke iso ndis̄ñ Enye idem. Ndien enye oduk ke ɔkp̄s̄ñ eñwan, onyuñ ɔd̄diɔñ ɔs̄ñ ɔb̄ñ akam: ndien ibibiak Esie etie nte mme nt̄i iyip eke et̄ide ke is̄ñ” (Luke 22:43, 44). Oto ke erikan emi Enye ekenyenede ke Gethsemane, Enye ama ekeme ndikure utom erinyaña owo ofuri-ofuri ke kr̄s ke Calvary.

MME MBUME

1. Nso ke eñwọñọ enọ mmọ emi ekopde item enyuñ enamde ewuhọ ediyet mbet ukot?
2. Nso mfaña ke mme owo esinọ man etre ndinam ewuhọ emi, ndien nso ibọrọ ke afo ọkpọnọ?
3. Se ekotde “ukpep-ñkpọ edikpuhọre uyo ye kọp nsin ke ata ikpohidem ye iyip Christ” ọwọrọ didie? Nte afo omonim ete ke emi ada itie?
4. Edita uyo ye ediñwọñ kọp Ọbọñ ke usuñ eke midotke ọwọrọ didie?
5. Nte odot mme anam-idiok nditiene mbuana ke okpokoro Ọbọñ?
6. Ini ewe ke akpa Usọrọ Nsaña-mbe akada itie?
7. Ke Udia Ọbọñ, uyo ye kọp eda enọ nso?
8. Nso idi ntak emi Peter ọkọkpuhọrede ekikere esie ke abaña edinyime Jesus eyet ukot esie?
9. Nso idi ntak emi nnyin ibuanade ke edidia Udia Ọbọñ?
10. Ke ema ekekure edinim Usọrọ Nsaña-mbe, ekebigi didie ndien Judas atap Christ?
11. Nso ikedi ufọn akam emi Jesus ọkọbọñde ke Iñwañ?
12. Nso ke Peter, James, ye John ekenam ke ini Jesus ọkọbọñde akam ke Iñwañ?